

Maneesin pohjan sulattaminen

Joskus maneesin pohja jäätyy ratsastuskelvottomaksi. Mitä silloin tehdään ja millä pohjan saa taas käyttökuntoon?

Maneesin katosta tippunut vesi on jäädyttänyt veden putoamiskohdan kivistä kokkareeksi, johon esim. esteeltä laskeutuva hevonen voi loukata jalkansa.

Yleisemmät ratsastuskenttää jäädyttävät tekijät ovat ensinnäkin kostea hiekka- tai pintakerros. Hiekka- tai pintakerros on tuotu kosteana maneesiin, se ei ole päässyt kuivumaan ja pakkanen jäädyttää sen. Toinen yleinen syy on se, kun rakennusaikana sataa lunta avoimesta katosta kentän pinnalle. Kun maneesi rakennetaan syksyllä tai talvella, saattaa lumi- tai räntäsade yllättää ja sataa valmiin ratsastuskentän tai sen aluskerroksen päälle.

Kolmas mahdollinen syy on ovien ja ulkoseinien alta sekä katon raoista pyryllä sisälle tuiskuttava lumi, joka jäädyttää tuiskukohtat.

Myös kattorakenteet kondensoivat vettä. Säiden vaihtuessa kylmästä lämpimään katon peltikaterakenteet sekä muut kattorakenteet ja katon kannattajat (orret) luovuttavat niihin sitoutunutta vettä tippoina alas. Ne muo-

Maneesin jäätyneen hiekkapinnan sulattaminen höyryttämällä. Keskikokoisen maneesin hiekkapinnan höyrytys kestää n. 8 - 15 tuntia.

dostavat sitten pieniä lammikoita, jotka jäätyvät pakkasella. Kondensoimisilmiöitä voidaan estää käyttämällä kondensoimattomia katteita (esim peltisiä) ja rakentamalla katto-orret niin harvaan että kondensoituminen vähenee. Puurakenteiset orret yleensä tehdään 60 cm välein ja näin kondensoivaa pintaa muodostuu paljon. Isoilla teräsrakenteilla, peltisillä orsilla tehtynä orsiväli on jopa 2,5 m, jolloin kondensoivat pinnat vähenevät huomattavasti. Lämpöeristämällä yläpohja eli kattorakennepäästä ongelmaasta hyvin pitkälle eroon. Tosin levyrakenteen katon sisäpinnassa saattaa myös kerätä kosteutta joka putoaa lauhalla säällä alas. Pahimmillaan katto-orret suorastaan "satavat" vettä maneesiin. Ilmastomuutos aiheuttaa tulevaisuudessa aina enempi ja enempi voimakkaita ja nopeita säänteluita, jotka ilmenevät ratsastusmaneesissa pieninä vesisateina.

Viidentenä tekijänä ovat sulamisvedet rinteeseen rakennetussa maneesissa tai kentällä. Yleensä tässä on kyseessä rakennusvirhe eli maneesia taikka kenttää ympäröivät ns. niskaojat puuttuvat. Ojien tehtävänä on kerätä ympäröivät sulamisvedet pois.

Kuudenneksi tekijäksi tulee kuitenkin se, että ratsastuskentän pinta on kasteltu juuri ennen pakkasta. Pölyseivä kenttää ei kannata kastella myöhäisyyksyllä, sillä pölyn hallintaan löytyy muitakin keinoja, kuten esimerkiksi suolaaminen.

Suolaus

Eri suolalaatuja on ainakin kolme: merisuola, vuorisuola ja tiesuolaksessakin käytettävä kemiallinen suola.

Omaehtoisen kokemuksen mukaan väittäisin, että vuorisuola on helpoiten levitettävissä ja näyttäisi toimivan siten parhaiten. Merisuola on varsin karkearakeista ja se on vaikea levittää tasaisesti. Kemiallinen tiesuola ei taas ole suositeltavaa, sillä ei tiedetä mitä se saattaa aiheuttaa hevosen kaviolle. Suolaus saattaa esimerkiksi pohjavesialueilla olla kiellettyä, joten on hyvä tarkistaa asia etukäteen kunnan ympäristöviranomaisilta.

Itse teen niin, että suolatulla pinnalla ratsastettuani kävelytän hevosta joko puhtaassa lumessa tai pesen hevosen jalat. Suolaus

toimii lähinnä pienellä pakkasella. Mitä lämpimämpi ilma, sitä paremmin suola imee kosteutta. Kovalla pakkasella ei kosteutta juuri ole. Suolaus auttaa tehokkaasti myös kentän pinnan pölyämiseen.

Routamatto

Rakennuskonevuokraamosta voi vuokrata routamattoja (näyttää lainapeitteeltä, jossa on sähköjohto nurkassa). Maton koko on noin 1,5 x 3 metriä. Maton sisällä kulkevat sähkölämmitysvastukset ja paikallisten jäätymäkohtien, kuten oviaukkojen edustat tai kattovesikondenssikohdat sulavat maton avulla kätevästi kun matto jätetään jäiseen kohtaan esimerkiksi yön ajaksi. Paksummissa jäätymäkohdissa mattoa saattaa joutua pitämään kauemminkin. Sulamisen jälkeen paikka olisi hyvä suolata, jotta se ei jäätyisi uudelleen. Routamaton vuokra on keskimäärin kuusi euroa vuorokaudelta.

Höyryttäminen

Höyrytyksen tekniikka perustuu siihen, että höyrytysautosta tulee noin 130-asteinen höyry presujen alle ja kuuma höyry sulattaa jäätyneen pinnoitteen. Sulatuksen jälkeen kentän pinta lanataan piikkiäkeellä ja suolataan, mikäli pakkaskelit tulevat jatkumaan, jottei sulanut kohta jäädy heti uudelleen.

Höyrystä tulee huomattavasti kosteutta maneesin sisälle, joten ovien tulee olla jatkuvasti auki, jottei rakenteisiin sitoudu kosteutta, joka puolestaan lauhalla säällä taas sataa rakenteista alas kentän pinnalle. Höyryttäminen on suhteellisen kallista, 75 – 100 euroa tunnilta. Keskikokoisen maneesin pinnan sulatus höyryttämällä maksaa siis noin 1.500 – 2.500 euroa.

Maneesin lämmittäminen

Lämpöeristämättömän maneesin lämmittäminen niin lämpöiseksi, että jäätynyt kenttäpinnoit-

te sulaa, vaatii niin pitkän ajan ja niin paljon energiaa, ettei sulattaminen tällä menetelmällä ole kannattavaa tai järkevää.

Tulevaisuuden visio

Tulevaisuudessa voisi ulkokentät – niin kuin ehkä myös sisäkentätkin – olla varustettu jalkapallokenttien tapaan lämmityspotkistolla, joka pitää kentän sulana talvisaikaan. Kentän sulana pitäminen lämmityspotkijärjestelmällä on kuitenkin erittäin kallista sekä perusinvestoinniltaan että lämmityskustannuksiltaan. Mutta Suomen olosuhteista johtuen esimerkiksi jalkapallostadionien sekä hiekkatekonurmien kenttien alla on usein lämmityspotket. Samoin joillakin ulkojääkentillä ja kaikissa jäähalleissa kentän alla on putkisto, jolla kentän pinta jäädytetään. ♦

Keväisiä ratsastusilmoja toivottaen,
Tallitohtori
timo.halonen@cgh.pp.fi

Timon rakennusvinkit

Hevostilojen rakentaminen ja ylläpito vaativat monia erityismenetelmiä, oita ei asiaan perehtymätön voi tietää. Tällä palstalla annetaan vinkkejä ja ohjeita tallien ja ratsastuskeskusten käyttöön. Kysymyksiä ja omia vinkkejä voi laittaa sähköpostiosoitteeseen timo.halonen@cgh.pp.fi

Ulkotarhassa ja laitumissa ei ole vuoden 2001 jälkeen saanut enää käyttää piikkilankaa (MMM päätös 14/EEO/1998). Yhtä haitallisia ovat ne piikkilangat, jotka ovat jääneet keräämättä pois vanhojen lehmälaitumien aidoista ja näin ne makaavat maassa tai osittain maan alla. Näihin hevonen voi myös loukata itsensä. Kuvan vanhat piikkilangat on keritty siististi pois.

Maneesin loisteputkivalaisimia ei kannata syyttää ja sammuttaa turhan usein. Syyttäminen (syytysvirta) vie huomattavasti enemmän sähköä, kuin jatkuva palaminen tietyn aikaa. Nyrkkisääntönä voidaan pitää sitä, että maneesia on halvempi pitää valaistuna n. 2-3 tuntia "turhaan" kuin sammuttaa valot pois mennessä ja syyttää ne taas kohta uudelleen. 23 x 50 kokoisen maneesin täysi valaistus (36 kpl uusia loisteputkivalaisimia) maksaa noin 0,50 euroa tunnilta.